

By special order to friends of TASHMA

תא שמע

פרשת וישב

זמנים

פרשה מפורשת הרה"ג דוד שרעבי

חלומות, ופתרון חלומות. מי יכול לפתור חלומות? למי יש כח לראות סודות ודברים נסתרים?

יוסף הצדיק חולם בפרשה חלומות, וגם מסופר בפרשה שיוסף הצדיק פותר חלומות לשר המשקים ולשר האופים, ולא רק להם אלא בפרשה הבאה מסופר על יוסף הצדיק שפתר את חלומותיו של פרעה! מה המיוחד ביוסף הצדיק שכל כך מסופר עליו על חלומותיו ועל פתרון חלומות של אחרים? נקדים הקדמה חשובה וצריך לדקדק בה.

הגמרא במסכת סוכה דף נ"ב אומרת: דרש רבי עזריא ואיתימא רבי יהושע בן לוי, שבעה שמות יש לו ליצר הרע:

הקדוש ברוך הוא קראו **רע**, שנאמר (בראשית ח) כי יצר לב האדם רע מנעוריו.

משה קראו **ערל**, שנאמר (דברים י) ומלתם את ערלת לבבכם.

דוד קראו **טמא** שנאמר (תהלים נ"א) לב טהור ברא לי אלהים - מכלל דאיכא טמא (הפירוש - מזה שביקש דוד המלך לב טהור סימן שיש לב טמא).

שלמה קראו **שונא**, שנאמר (משלי כ"ה) אם רעב שנאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים כי גחלים אתה חותה על ראשו וה' ישלם לך, אל תקרי ישלם לך אלא ישלימו לך.

ישעיה קראו **מכשול**, שנאמר (ישעיה נ"ז) סולו סולו פנו דרך הרימו מכשול מדרך עמי.

יחזקאל קראו **אבן**, שנאמר (יחזקאל ל"ו) והסתרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר.

יואל קראו **צפוני**, שנאמר (יואל ב) ואת הצפוני ארחיק מעליכם.

עד כאן דברי הגמרא.

מה זה שבעה שמות יש ליצר הרע? בודאי שיש משמעות לכל השמות אשר נקרא בהם יצר הרע! כי יצר הרע אין הוא נקרא על שם סבא או סבתא, אלא כל שם שיש ליצר הרע מגדיר מה הוא, ולכן הוא נקרא בשם זה, הבה נבאר את משמעות השמות. תחילה נסכם את שבעת השמות, והם: **רע**,

משפט שלמה הרה"ג שלמה כהן

המקרה:

מר ששון החליט שהגיע הזמן למכור את רכבו הישן ולקנות רכב יותר חדיש, אבל לא היה לו זמן להתעסק במכירה. לכן ביקש משלומי, (שעובד אצלו) לטפל בעניין. הוא נתן לו ייפוי כוח ואת המפתחות והבטיח לשלם לו 1,000 ₪ כשיצליח למכור את האוטו, ודרש מחיר של 50,000 ₪ (מחיר המחירון). לשלומי היה חוש טוב לעסקים והצליח תוך זמן קצר למכור את הרכב ב 60,000 ₪. שלומי לא סיפר על כך למר ששון והביא לו 49,000 ₪ במזומן. מר ששון היה מבסוט עד הגג, והודה לשלומי מאוד, אבל לאחר זמן מה כשנודע לששון מה באמת שולם עבור הרכב הוא תבע שיחזיר לו את עשרת האלפים הנוספים.

הטענות:

מר ששון טוען: שכל התוספות על מחיר המחירון מגיעים לו, ולא לשלומי. מלבד

אלף השקלים שנקבעו ביניהם.

שלומי טוען: מר ששון גילה את דעתו שהוא רוצה רק את מחיר המחירון כשביקש למכור ב 50,000 ₪ (מחיר המחירון) ולכן כל התוספות שהוא הצליח להשיג בחוכמתו ובפקחותו שייך לו לבד.

פסק הדין:

שלומי צריך להחזיר למר ששון את עשרת אלפים השקלים.

הסבר:

מבואר בחו"מ סי' קפ"ז סעיף ו', שאם אחד שלח שליח למכור לו חטיטין, (מוצר שיש לו שער קבוע) והמוכר הוסיף לו על המשקל, שאת התוספות צרכים לחלק השליח והמשלח. ונחלקו הראשונים בטעם הדבר. לדעת הר"ף והרא"ש, ברור שאת כל התוספות המוכר נותן לשליח, כמתנה על זה שהוא הביא לו את העסקה אבל בגלל שרק קיבל תוספות

www.tashma.net

ערל, טמא, שונא, מכשול, אבן, צפוני.

וכעת נבאר: כשהאדם נולד לבו הוא רע, זאת אומרת שהאדם

עצמו הוא בריאה טובה

אבל היצר הרע שניתן

בו בהתחלה הוא יצר

הרע אשר נקרא רע,

שאין לאדם שום

מגבלות מיד הוא רוצה

דברים ואין שום דבר

שמעכב למה שהוא לא

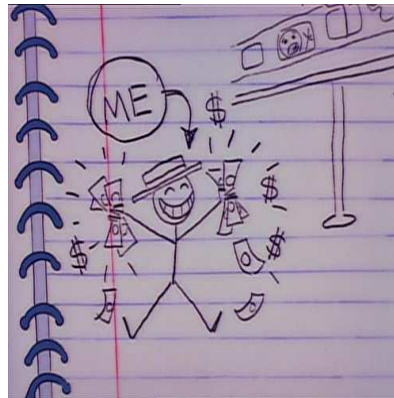
יקח את כל תאוות

העולם הזה, וזה הבסיס,

שהיצר הזה נקרא רע.

השלב הבא הוא

אחרי שהאדם גודל קצת

ועדיין יש בו את היצר הרע שהוא רוצה את כל תאוות העולם

הזה, אבל הוא כבר מבין שהוא לא יכול לקחת את כל מה שהוא

רוצה כי אם הוא יגנוב אז יש עונש ויכול להיכנס לבית הסוהר,

וגם אם ירצח, ולכן אפילו שזה נראה כאילו שהוא נהיה אדם

יותר טוב, למעשה הוא עדיין רע ברצונות שלו אבל הוא לא יכול

לבצע את רצונותיו הרעים כי יש דברים חיצוניים שמעכבים ולא

נותנים לו. ליצר הזה קוראים ערל, כי יש לו ערלה על הלב,

שאפילו שהוא מתנהג קצת יותר טוב אבל עיקר לבו הוא מכוסה

בערלה, כי הוא לא מתנהג טוב בגלל יראת שמים ועבודת ה',

אלא רק בגלל פחד של עונש, ולכן בשלב הזה קוראים ליצר הרע

ערל.

האדם גודל עוד קצת ואז הוא מגיע לגיל של תאוות טומאה,

ואז היצר מחליף שם לעוד ענין, וזה הזמן שבו קוראים ליצר הרע

טמא, כי זה הגיל שמתגברת בו באדם התאוה לענייני הטומאה.

גודל עוד האדם, ואז מתחיל במסחר או בקנינים שיש
דברים שהוא קונה או רוצה להשיג, ואז הוא נכנס לגיל של
קנאה ותחרות, למה האדם השני יש לו מכונית כזו ולמה לאדם
האחר יש בית יותר גדול משלי, ואז יש את יצר הרע שנקרא
שונא, כי האדם מגיע לגיל של שנאה פנימית לאחרים בלי שהוא
מודע לכך.

עד כאן עברנו על ארבעה שמות שיש ליצר הרע, למעשה כל
הארבעה האלה הם שייכים לקבוצה אחת, קבוצה של יצר הרע
בסיסי שמשתנה לפי גיל האדם והתבגרותו, עכשיו אחרי
הארבעה הראשונים אנו נכנסים לשלב אחר בהסבר ובשמות של
יצר הרע.

הגענו לשם החמישי והשישי, מכשול, ואבן,
ונסביר:

באמצע החיים היצר הרע כבר משנה את עורו קצת, זה
כבר לא יצר הרע בסיסי אלא כבר יותר מתוחכם, האדם כבר
התרגל לשמות הראשונים ומצליח לפעמים להזהר מהם ואז
מגיעה מכה חדשה, שמות חדשים.

מכשול, היצר הרע כבר לא בסיסי וגלוי אלא כבר עורך
מלחמה עם תחבולות שהוא מניח לפני האדם מכשולות, שאם
האדם לא שם לב אליהם הוא נופל ומקבל מכה, וזה כבר יצר
הרע מחושבן, ואחר כך גם אם האדם נזהר מהמכשול ששם לו
היצר הרע שהוא שם לפני האדם החלטות קשות שאפשר
להתבלבל בהם ולעשות את הדבר הלא נכון ולחשוב שאין בזה
דבר לא טוב, אחר זה בא היצר הרע שנקרא **אבן**, להרדים את
האדם ולאטום את לבו לעשות אותו כבד כמו אבן דומם, אין
לאדם כבר כח ואז אומר האדם די ומספיק בא ונעצור כאן ואני
אשאר בדרגה הזאת כל חיי, מה רע? זה היצר שקוראים לו אבן!

השלב האחרון הוא השלב הסופי שבו היצר הרע מחליף

משפט שלמה - המשך

זה בזכות המעות של המשלח, אמרו
חז"ל שהוא צריך לחלק איתו, ורש"י
טוען כי אנו מסופקים למי המוכר
נותן מתנה זו, לשליח שקנה ממנו
ולא הלך לחנות אחרת, או למשלח
שבזכותו העסקה התקיימה. והקשה
הט"ז לשיטתו של רש"י, שהחלוקה
היא מטעם ספק, שהיינו צרכים לומר
המוציא מחברו עליו הראיה והכול
יהיה לשליח.

ותירץ שגם רש"י סובר שמכל מקום
שייד הסברה של הרי"ף והרא"ש
שמגיע למשלח חלק של הכסף כיוון
שבזכות מעותיו קבל השליח מתנה
זו, ולכן פסק שיחלקו.

אבל בהמשך דברי השו"ע הוא מבאר
שאם אחד שלח את שלוחו למכור
דבר שאין לו שער קבוע, כל מה
שיקבל יהיה שייד לבעל המעות
שהוא המשלח. ומבאר הסמ"ע
הטעם, שמסתמא המוכר נתן כל כך
משום המעות שקבל ולכן התוספת
מגיעה לבעל המעות ולא לשליח.
ולמרות טענת השליח שהוא השיג
מעבר לנדרש עקב כישרונותיו במשא
ומתן, שאע"פ שבדאי מגיע לו שכר
על כך, הוא כלול בשכר

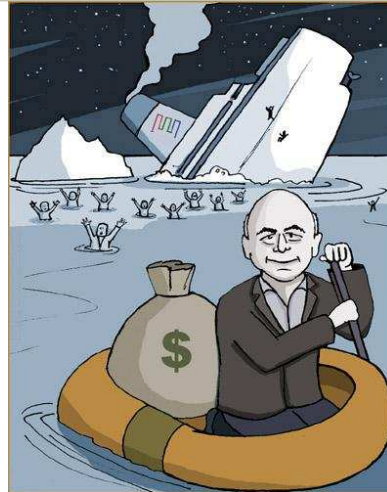
השליחות. ובמקרה שהוא הסכים
לעבוד בחינם וויתר על שכר זה ואין
זה מתיר לו לקחת ממה שמגיע
למשלח.

ובחז"מ ס' קפ"ה סעיף א' מבואר
שאם אחד נתן לשליח למכור עבורו
חפץ, ואמר לו המשלח אל תמכור
בפחות ממאה, והוא מכר בחמישים,
שהשליח צריך לשלם את החמישים
הנוספים מכיסו, ואם מכר במאתיים
הכול למשלח. ומבאר שם הסמ"ע
שאפילו אם המשלח אמר לו למכור
במאה, לא אמרינן שמחל לשליח על
המותר, אלא אמרינן שסבר שאינו
שווה יותר. והטור הוסיף כאן,
שאפילו אם הוא היה יודע שהחפץ
שווה יותר וכיון שהיה דחוק למעות
אמר לשליח למכור בזול, אפילו הכי
אמרינן שלא היה דעתו להקנות
לשליח המותר. שאמרינן שמה
שאמר למכור בזול היה כי חשב
שאינו יכול לקבל יותר במכירה
מהירה. ורק במקרה שאמר המשלח
במפורש שמה שיקבל מעל הסכום
המסוים יקבל השליח, יכול השליח
לקחת לעצמו את התוספות ששיג.
ולכן במקרה שלנו, אם המחיר

במחירון לרכבים יד שנייה היה נחשב
לשער קצוב, היינו אומרים ששלומי
ומר ששון צרכים לחלק את התוספת
של העשר אלף שקלים שקיבלו מעל
מחיר המחירון. אבל נראה יותר
לומר שבשוק לרכבים יד שנייה אין
המחיר במחירון שער קבוע, כי עובדה
שלפעמים מוכרים ביותר ולפעמים
בפחות. ועוד, שהטעם בדבר שיש לו
שער קצוב, מגיע חלק לשליח הוא, כי
אמרינן שזהו מתנה מהצד השני של
העסקה, (כמו שביארנו למעלה) כל
משא"כ בדבר שאין לו שער קצוב, כל
התוספות על מה שהמשלח דרש
משלוחו הוא מחיר המוצר והכסף
ששולם עבור המוצר, ולכן מגיע
התוספת לבעל המוצר, שהוא
המשלח ולא השליח. ולכן יש לחשב
את הרכב למוצר שאין לו שער קבוע,
ולכן אע"פ שמר ששון אמר לו למכור
ב 50,000 ₪, אין זה אומר שהוא מחל
לו אם יקבל יותר, וכמבואר בסמ"ע,
שאמרינן שבטח מר ששון רק חשב
שלא יוכל לקבל יותר, אבל אם יקבל,
אינו מוותר!.

שם עוד הפעם, ואז אנו מגיעים לשם האחרון אשר נקרא **צפוני**.

צפוני זה מלשון צפון ומצפון (דהיינו מכוסה ונסתר, וכמו בליל פסח שאומרים קדש ורחץ, יש גם "צפון" דהיינו הזמן שבו מחביאים את האפיקומן), וזה בגיל מבוגר יותר כשהאדם התגבר על השלבים הקודמים של היצר הרע אז יש יצר הרע המוחבא, והם מידות שיש לאדם

אשר מוחבאות בתוכו והוא לא יודע, ורק בשעת נסיון פתאום הוא מתפרץ ונהיה אדם אחר ולא מבינים איך, וזה הכל בגלל הצפוני, המידות המוחבאות שהאדם לא חיפש אחריהם לתקן אותם, ודוגמא לזה יש אצל זמרי בן סלוא שהיה נשיא של שבט, מכובד מאוד ותלמיד חכם, ופתאום בגלל כבוד הוא תפש אשה גויה בבגדוריה והביא אותה למשה ושאל אותו בקינמור זאת אסורה או מותרת? והסוף ידוע!! איך האדם מתהפך ברגע?! אלא זה הצפוני! השם השביעי של היצר הרע שהאדם היה נגוע בכבוד שהיה מוחבא וזה מה שהפיל אותו בסוף לדרגה הפחותה ביותר.

וכפי שביארנו כל השמות של היצר הרע חלוקים לשלוש קבוצות, ואני ארשום כעת מהזהר בענין זה וגם אביא משל ותחילה נכתוב את המשל בכדי להבין אחר כך את הזהר.

פעם היו טירות עם חומות גבוהות ומסביב בשדות מחוץ לחומה היו גרים אנשים בכפרים פתוחים בלי הגנה, בתוך החומה היתה חצר גדולה סביב סביב ובאמצע היה את בנין הטירה או הארמון, בתוך הארמון היו חדרים ואולמות אבל היה חדר אחד שהיה מיוחד לשליט או למלך ורק השרים היו רשאים להיכנס לשם, יש אדם מהכפר שהיה לו זכות ונתנו לו אישור להיכנס לתוך החצר, ואז אפילו שהוא לא יכול להיכנס לבית אבל לפחות הוא יכול להגיע למקום שקצת מוגן ולהיות עם אנשים טובים יותר שמתנהגים בדרך ארץ ולא כפראות כמו בכפר.

האדם הזה אשר נמצא בחצר ואף פעם לא נכנס לתוך הבית עצמו לתוך הארמון אם תשאל אותו כמה נראה לך השווי של כל הרהיטים שיש בתוך הבית? הוא יגיד לך בגלל שזה הבית של המלך נראה לו בערך 100,000 דולר, אבל אם נתנים לו להיכנס לתוך הארמון פתאום הוא רואה שהוא לא הבין בכלל מה זה בית של מלך והוא מדד רק לפי דברים שהוא ראה בכפר ובחצר, אבל אחרי שנותנים לו רשות להיכנס אל תוך הארמון אז הוא רואה ריהוט שהוא לא חלם עליו והוא מבין כעת שהמחיר של כל הריהוט והיופי שיש בתוך הארמון הוא פי מאה ממה שהוא חשב כשהוא היה בחוץ!

ועכשיו אפילו שהאדם הזה זכה להיכנס אל תוך הבית אבל עדיין הוא לא יודע איך המדינה מתנהלת ולמה יש חוקים מסויימים, כי כל הדברים האלה מחליטים עליהם רק בתוך החדר של המלך ושם נכנסים רק השרים! אבל אם מאשרים ונותנים לו להיכנס גם לשם אז הוא מבין גם איך המדינה מתנהלת ולמה החוקים הם כך ומתגלים לו כל עניי המלוכה והממלכה!

אז הסברנו שיש שלוש שלבים, אדם שנכנס לחצר, אדם שנכנס לתוך הארמון, ואדם שנכנס לחדר שבו המלך והשרים, וכעת נבין שאדם אשר מתגבר על הארבע שמות הראשונים של היצר הרע שזה היצר הרע הבסיסי אז הוא נקרא אדם שאפשר לדבר איתו ואותו מכניסים לחצר שבתוך החומה ולא משאירים אותו בחוץ בכפר, ואם האדם מתגבר עוד על השני שמות הבאים של היצר הרע שהם מכשול ואבן, אז הוא זוכה להיכנס לתוך הארמון ולהבין מושגים שהוא לא הבין קודם לכן אבל עדיין הוא לא יודע איך כל הממלכה מתנהלת והוא לא יודע את הסודות, אבל אדם שהתגבר גם על השם האחרון של היצר הרע אשר נקרא צפוני, והוא נהיה אדם מיוחד ושם, אז מכניסים אותו לחדר של המלך והשרים לשמוע את הסודות!

וזה מה שכתוב בזהר, ואני מעתיק את הלשון ואחר כך אבאר - זוהר כרך א (בראשית) פרשת לך לך דף צ"ד עמוד ב': פתח חר ואמר (תהלים ס"ה) אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך וגו', בקדמיתא חצריך לבתר ביתך ולבית היכלך, דא פנימאה מן דא ודא לעילא, (ג'א לגו) מן דא, ישכון חצריך בקדמיתא כמה דאת אמר (ישעיה ד') והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו, נשבעה בטוב ביתך לבתר כמה דאת אמר (משלי כ"ד) בחכמה יבנה בית, החכמה יבנה בית לא כתיב דאי כתיב הכי הוה משמע דחכמה בית אקרי אלא כתיב בחכמה יבנה בית היינו דכתיב (בראשית כ') ונחר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו', קדוש היכלך לבתר דא הוא שלימו דכלא דהכי תנינן מהו היכל, כלומר ה"י כ"ל האי והאי, וכלא אשתלים בחדא.

וכעת אסביר את עומק הביאור, כתוב בתהילים (פרק ס"ה פסוק ה') **אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתך קדש היכלך**,

"אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך", זה מה שהבאנו משל, שיש זכות להיות מבאי החצר של הארמון, אלא עוד מעלה יותר גדולה יש, והוא מי שיש לו השגה על ביתו של המלך שנהיה מבאי הבית, וזה שאמר **"נשבעה בטוב ביתך"**, אלא שעדיין אין האדם יודע ואין מבין כלל כיצד ההנהגה וחיתוך הדינים בעולם הזה מה הם הסודות, ורק אם נכנס למקום המלך והשרים אז הוא יודע, וזה שאמר **"קדש היכלך"**.

מה יוצא לנו מכל זה?

המסקנא היא שבשביל לדעת סודות, לדעת דברים נסתרים בהנהגת העולם אנו מבינים כעת כמה דרך וכמה עבודה האדם צריך לעבור לפני שהוא נכנס לחדר של המלך איפה ששומעים את הסודות! אנו מבינים שצריך להתגבר על כל השבע שמות של היצר הרע!

כעת ממי ראוי לקבל ברכה? בודאי רק ממי שנכנס להיכל, מאדם שהתגבר על כל שמות היצר.

עכשיו מובן למה יוסף פתר חלומות, כי הוא נכנס לחדר של המלך!! ולכן היה יכול לפתור לאנשים חלומות שהם דברים נסתרים, אדם שהיה יפה מאוד, והיו עומדות על החומה להסתכל ביופיו ולא התגאה ועבד כנגד היצר, וגם בבית הסוהר, וגם למד תורה שהוא היה שקוע כל הזמן בלימוד תורה כמו שמדויק מהמדרש, אדם כזה יודע סודות!!

ענוה, עבודה כנגד היצר, ראה תמיד מול עיניו את הפנים של רבו יעקב אבינו, למד מיעקב את כל תורתו, כך מגיעים לדרגות גבוהות, ורק כך!!

